

UCHWAŁA NR VII/19/12/2025
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 20 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia oświadczenia o ogłoszeniu w województwie śląskim roku 2026
Rokiem Górali i Obrzędów Pasterskich

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2025 roku, poz. 581) w związku z § 18 a ust. 2 pkt 4 Statutu Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2017 roku, poz. 6351 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

§ 1. Przyjmuje się oświadczenie o ogłoszeniu w województwie śląskim roku 2026 *Rokiem Górali i Obrzędów Pasterskich*, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

Jacek Jarco

Oświadczenie
Sejmiku Województwa Śląskiego
o ogłoszeniu w województwie śląskim roku 2026 *Rokiem Górali i Obrzędów Pasterskich*

Górale polscy zajmujący obszary Beskidów to Górale Śląscy oraz Górale Żywieccy, wyróżnieni z grona Górali Małopolskich. W granicach obecnego województwa śląskiego możemy obecnie wymienić górali zamieszkujących w paśmie Beskidu Śląskiego oraz częściowo Beskidu Żywieckiego i Beskidu Małego. Beskidy to nie tylko malownicze krajobrazy i górskie szlaki, ale także bogactwo kultury ludowej, którego ważną częścią są regionalne zwyczaje, tradycje i obrzędy. Przekazywane z pokolenia na pokolenie, są jednocześnie niezwykle cennym świadectwem historii, dziedzictwa i tożsamości tego regionu. Góralstwu to tradycja, kultura, wartości, gwara, a także ciężka praca. Beskidzcy górale to wyśmienici pasterze, rzetelni cieśle – mistrzowie budownictwa drewnianego, stolarze, rzeźbiarze. Twórczość ludowa, taka jak malarstwo, ceramika, haft, bibułkarstwo, koronczarstwo, obróbka wełny i inne rękodzieło, stanowią naturalną część codziennego życia mieszkańców terenów górskich.

Historia ludzi Beskidów to w olbrzymiej części historia Wołochów – osadników bałkańskich, którzy wprowadzili na te tereny gospodarkę pasterską, prowadząc sezonowe wędrówki pasterskie, tzw. transhumancje. Z czasem sama nazwa Wołoch nie oznaczała już pochodzenia etnicznego, a tylko profesję, czyli pasterza (w języku czeskim przymiotnik „valašský” – wołoski jest tożsamy z naszym „góralski”). Jednym z najstarszych wydarzeń w kulturze pasterskiej, wywodzącym się z czasów, gdy na te tereny dotarła ludność wołoska jest redyk, czyli tradycyjny przemarsz baców, juhasów i psów pasterskich, ze stadami owiec. To jedno z najważniejszych wydarzeń w góralskim kalendarzu, uważane za prawdziwe święto pasterskiej kultury, które co roku przyciąga tłumy turystów.

Województwo Śląskie podjęło się od 2008 roku wsparcia tradycyjnej gospodarki pasterskiej, poprzez realizację programu „Owca Plus”, który ma na celu ochronę bioróżnorodności i krajobrazu poprzez prowadzenie tradycyjnego wypasu owiec na wybranych halach i polanach górskich Beskidów oraz wypasu owiec i kóz na murawach Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Na uwagę zasługuje również fakt ustanowienia przez ONZ w drodze rezolucji roku 2026 *Międzynarodowym Rokiem Pastwisk i Pasterzy*.

W ciągu wieków górale wypracowali własne tradycje, zwyczaje, kulturę i język, które przetrwały do dziś, stanowiąc nieodłączny element polskiego dziedzictwa kulturowego. Tradycje pasterskie odgrywają kluczową rolę w życiu górali, stanowiąc nie tylko integralną część ich dziedzictwa kulturowego, ale także wpływają na ich sposób życia, wartości oraz relacje społeczne. Warto poznać te unikalne elementy kultury góralskiej, aby lepiej zrozumieć ich wartość i znaczenie dla lokalnych społeczności, a przy okazji przypomnieć o różnorodności naszego województwa. Ogłoszenie roku 2026 *Rokiem Górali i Obrzędów Pasterskich* w województwie śląskim będzie krokiem we właściwym kierunku, który będzie temu sprzyjał.